

Hradecký kraj

Hradec DNES
Najdete nás i na Facebooku
facebook.com/HradecDnes

Dosluhující stanice na hřebenech hor nahradí nové

VRCHLABÍ Dvě nové automatické meteorologické stanice pomáhají na Studniční hoře a u bývalých Jestřábích bud pod Zlatým návrším zaznamenávat vývoj počasí. Další dvě technici instalují na jaře u Rýchorské boudy a nad bývalou Klínovou boudou. Obnova technologií je součástí projektu Správy Krkonošského národního parku (KRNAP) na sledování nejnepříznivějších partií hor.

„Krkonoše a zejména pak jejich nejvyšší, ale zároveň i nejcitlivější krkonošská tundra jsou pod významným vlivem klimatických změn. Široký monitoring poskytne klíčové informace pro pochopení změn a odhad dalšího vývoje vegetace,“ říká ředitel Správy KRNAP Robin Böhnisch. Stanice se stanou součástí sítě Českého hydrometeorologického ústavu, díky tomu mohou čerpat z databáze pro uchování a vyhodnocování dat.

Správa parku obnovuje meteorologické stanice, které po více než 20 letech dosluhují. Konstrukce a hlavně čidla trpí vlivem silné námrazy. V zimě trvá několik dní i týdnů, než se k nim pracovníci dostanou. Nové stanice měří v extrémních klimatických podmínkách. Kromě teploty a vlhkosti vzduchu, úhrnu srážek nebo výšky sněhu zaznamenávají přizemní i půdní teploty. „Stanice jsou vybaveny dálkovým přenosem dat i telemetrií pro vzdálenou správu,“ podotýká mluvčí parku Radek Drahný. (top)

Hradec Králové

Univerzitní běh

Až do neděle pořádá Univerzita Hradec Králové charitativní akci, která formou chůze či běhu přispěje potřebným rodinám s dětmi. Má vydělat až 50 tisíc korun - tisícovku za každých sto tisíc kroků. Částku věnuje Batist Medical z Červeného Kostelce. Stačí se registrovat na webu sport.uhk.cz a stáhnout link do aplikace Pacer. (zá)

Trutnov

Mapa investic

Přehled o stavbách a rekonstrukcích Trutnova nabízí na webu města mapa investičních akcí. Jsou v ní až šest let staré projekty i investice, které radnice plánuje. (top)

Rtyně v Podkrkonoší

Nové oddělení bude v srpnu

V srpnu skončí stavba oddělení domova pro seniory v Tmavém Dole na Trutnovsku. Přinese 83 nových lůžek pro klienty s Alzheimerovou chorobou. Kraj za investici zaplatí 158 milionů korun. Současná kapacita domova je 100 lůžek, díky novému oddělení vzroste na 156 lůžek. Kromě Tmavého Dolu kraj rozšiřuje domovy v Opočně, Borohrádku a Žacléři. (top)

Jiří Načeradský: Návrat ztraceného syna, 1966, 162 x 130 cm, olej na plátně

Kauf jako hrom, řeklo by se. Hradecká Galerie moderního umění koupila početnou sbírku Karla Tutsché nebývalé umělecké hodnoty. Částka 12 milionů korun je v novodobé éře krajských institucí svého druhu bezpochyby rekordní.

Kurt Gebauer: Trpaslík pomník, 1985, výška 180 cm, polyesterový laminát

Hradec získal unikát, odkaz sběratele, který měl „čuch“

Petr Mareček
editor MF DNES

HRADEC KRÁLOVÉ Kolekce, díky níž se královéhradecká Galerie moderního umění zařadila mezi nejvýznamnější galerie v České republice, čítá více než 800 děl. Tím se stává výlučným dokumentem sběratelství od 80. let minulého století, neboť obsahuje zásadní díla českého umění mezi modernou a postmodernou od významných autorů, jako jsou Jiří Načeradský, Jiří Sopko, Antonín Střížek, Naděžda Plíšková nebo Alena Kučerová. Kromě obrazů se brněnský sběratel zaměřoval i na konceptuální umění, kam náleží Jiří Kovanda, Jiří David nebo Ján Mančuška.

Legendární Galerie Na bidýlku Karel Tutsch (1941-2008) od roku 1986 do své smrti provozoval Galerie Na bidýlku v Brně, nejstarší soukromou galerii u nás, v níž uspořádal 169 akcí. „Platila za zásadní místo setkávání a prezentace české a slovenské neoficiální scény. Byla v nevelkém podkrovním bytě na Václavské ulici a ve své době šlo o podnik veskrze ilegální. Po roce 1989 doplňovala a mnohdy nahrazovala zaseklé výstavní porevoluční provoz,“ říká ředitel Galerie moderního umění František Zachoval.

Galerie Na bidýlku zahájila výstavou Jiřího Načeradského (1986). Vedle známých neoficiálních autorů se od počátku zaměřovala také na nastupující generaci, především na členy postmoderní skupiny Tvrdohlaví, a na solitérní umělce, jako jsou Jan Merta, Jiří Petrbok, Vladimír Kokolia, Vladimír Skrepl, či na ještě neetablované mladé autory Jána Mančušku, Evu Kofátkovou, Tomáše Vaňka. Zejména site specifické instalace Jiřího Davida a Jiřího Kovandy z konce 80. let patřily v českém kontextu k ojedinělým experimentům.

Jiří David: Bohemia, 1988, 160 x 220 cm, olej na plátně.

Jiří Kovanda u své Milostné lyriky z roku 1988. 6 x foto: M. Veselý, MAFRA

V 90. letech Karel Tutsch sledoval také zahraniční autory, především německé, k nimž patří André Butzer, Thomas Helbig, Markus Selg nebo Christian Macketanz.

„S Karlem Tutschem jsem se znal mnoho let. Snad si mohu dovolit říci, že jsme byli přátelé. Karel měl vytržený cit pro dobré umění i pro dobré víno. Co se týče vína, mnohé jsem se od něj přiučil. Mám velmi pěkné vzpomínky na několik společných výletů do vinných oblastí na Moravě i v Rakousku. Stejně tak mi pomohl otevřít cestu na naši uměleckou scénu. Jeho Galerie Na bidýlku na ní svého času hrála jednu z nejvýznamnějších rolí. Nabízel však pomocnou ruku i dalším umělcům a umělkyním a pro mnohé z nich to byly první důležité kroky na jejich úspěšné pouti,“ vzpomíná Jiří Kovanda, který měl Na bidýlku 13 samostatných výstav a ve sbírce je zastoupen 72 pracemi.

Milostná lyrika

V kolekci je například jeho Milostná lyrika (1988), která byla k vidění na Kovandově společné výstavě s Martinem Johnem a Vladimírem Skreplem v Okresním kulturním středisku v Liberci v roce 1988.

„Trojice autorů tam tehdy představila jednu z aktuálních podob postmoderní malby, která stála v opozici vůči předchozí umělecké generaci. Kovandova instalace sestávala z 11 obrazů různých formátů vytvořených ze vzorovaných látek s ornamentem kosočtverců, na něž autor s jistou dávkou sarkastické distance aplikoval motiv usmívajícího se klauna, dostala tak erotické vyznění. Edith Jeřábková tuto přelomovou výstavu rekonstruovala podle dobových fotografií v roce 2010 v pražské galerii Svit,“ říká Judita Kožíšková.

S brněnským galeristou měl blízký vztah také umělec Jiří David. „Ještě než Karel Tutsch otevřel svou, dnes

už legendární, Galerie Na bidýlku, dokázal díky svému intuitivnímu rozhledu v brněnském vysokoškolském klubu uspořádat větší výstavu studentů Akademie výtvarných umění, jako například Michala Gabriela, Tomáše Cisařovského, Antonína Střížka i mou práci. Z dnešního pohledu se to zdá běžné, že se třeba studenti uměleckých škol stávají finalisty Chalupeckého ceny, ale v polovině 80. let to byl průkopnický čin. Karel měl opravdu přirozený „čich“ a dokázal vyhmátnout to podstatné z tehdejší vizuální scény. Proto je také jeho sbírka zcela zásadní a jedinečná,“ uvádí malíř, pedagog a spoluzakladatel skupiny Tvrdohlaví.

Totální distance v období sociální vybledlosti

David měl v roce 1988 Na bidýlku vlastní výstavu, kterou doprovodil manifestačním textem Totální distance v období sociální vybledlosti. Neboli totální distance jako projev nulové situace, jenž ve své době pobouřil starší modernistickou generaci umělců a představuje zásadní dokument o počátcích postmodernismu v českém umění. V témže roce David namaloval díla Na růžích a Bohemia nebo cyklus Domov, která se posléze stala součástí sbírky Karla Tutsché.

Klíčová díla ze sbírky vystaví galerie ve čtvrtém patře do 23. května. Až bude detailněji probádána, v roce 2023 má být k vidění u ucelené podoby.

„Samozřejmě jsem se se sbírkou nechtěl rozloučit, protože jsem v provizorním depozitáři na svého bratra často vzpomínal. Nakonec převládla motivace prodat ji sbírkotvorné instituci, která s konvolutem bude schopna pracovat a v budoucnu ho i prezentovat,“ přiznává Jindřich Tutsch, bratr zesnulého sběratele Karla.

Fakta Sbírka Karla Tutsché

• Čítá více než **800 položek** a obsahuje díla od **75 autorů** (z toho **13 zahraničních**).

• Jejím nákupem Galerie moderního umění v Hradci Králové získala práce 31 umělců, kteří dosud nebyli ve sbírkách zastoupeni.

• **Autoři:** Jiří Načeradský (88 děl), Jiří Kovanda (72 děl), Jiří Sopko (60 děl), Jiří David (48 děl), Antonín Střížek (46 děl), Naděžda Plíšková (44 děl), Alena Kučerová (37 děl), Ján Mančuška (30 děl), Jiří Petrbok (27 děl), Vladimír Kokolia (24 děl), Vladimír Novák (20 děl), Jiří Gregor Dokoupil (16 děl), Jan Merta (15 děl), Michael Gabriel (14 děl), Andrew Gilbert (14 děl), Stanislav Diviš (13 děl), Kurt Gebauer (12 děl), Milan Kunc (12 děl), Aleš Lamr (12 děl)...

www.galeriehk.cz

Jiří Sopko: Rozhovor, 1986, 200 x 180 cm, akryl na plátně

Michael Gabriel: Tři psi, 1985, výška 130 cm, textil, papír, dráty.